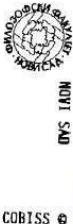

81/1955

011001996.1

MS. IAN

COBISS SR

POLJA

н. бр. 1996

Godina I Broj 1
JUL 1955
NOVI SAD
Cena 20 dinara

mesečnik za umetnost i kulturu

BOŠKO A. PETROVIĆ

ČOVEK STVARA OBLIK

Kad jedan umetnik dodje do jednog rezultata koji je nastao kao plod oštrog života, ogromnog rada, nesvataljivih napora i odricanja, novih saznanja stecenih intelektom i intuicijom, i ako stalno u životu kroz dalje padove i dizanja kreće u susret novim rezultatima, redovno sebe nalazi u takvoj situaciji da se oseća izolovanim u odnosu na ostalu populaciju. Zašto ovako skoro uvek biva kada se radi o pravom stvaranju? Zašto nastaje jaz koji razjedinjuje stvaraoca od publike?

Stvaralac stvara uvek novo. Ako stvarno stvara, on uvek otkriva. On stvara oblike, a stvara ih ako ih otkrije. Ljudi ih prisvajaju jer su potrebni i korisni, pošto se kroz njih izražava namera. Ta namera mora uvek biti težnja ka harmoniji. Harmonija je uvek nepotpuna, mora se dopunjavati i proširivati. Tu težnju treba izraziti, ostvariti. Ceo svet je pun oblika koje je stvorila priroda. Oni se moraju otkriti da bi bili korisni. Oni se otkrivaju, komponuju, menjaju i razvijaju život. Novi oblici nisu uvek svi odmah pristupačni, jer stari zadovoljavaju. Oni nisu odmah potrebni. Čovek mora da otkrije da su mu potrebni i tada ih traži. Traži ih jer je stalno nemiran, a nemiran je jer traži maksimum koji uvek izmiče. Svaki novootkriveni oblik ukazuje da je maksimum nedostiziv. To ipak tera čoveka napred jer mrzi samozadovoljstvo i samouverenost. Ali stari oblici i spoljašnje manifestacije života ga ponekad zadovoljavaju, uspavljaju, sprečavaju ga da otkriva i stvara, jer su sladunjavi, mlaki, prijatni, a život je vruć, ako je hladan onda je bolestan ili ga nema.

Duh je osoben stepen i izraz razvijka materije, a umetnost je materi-

jализovani oblik duha. Ovo je naizgled komplikovan a ipak ustvari veoma prost proces koji omogućuje čoveku da traži i sagleda svoju sustinu. Današnja likovna umetnost teži da misao, težnju i osećanja adekvatno odrazi kroz neki oblik u nekoj materiji, da materijalizuje duh, da mu da oblik, da da oblik i oblike životu, da omogući maksimum života da postigne normu koju nalaže današnji život, da oseti perspektive njegovog razvoja, želi život da povede, da ga ubrza.

Današnji čovek ne živi maksimalno u datom trenutku života. On kada stvara ne porodi se potpuno, u njemu uvek nešto ostaje. On se ne razvija u celosti, uvek ima kržljavosti i iz pokolenja u pokolenje slabí. Savremena likovna umetnost želi da ljudima stvari i stvar oblike koji će im doprineti, pored drugih grana ljudske delatnosti, da maksimalno bitiše u stvarnosti. Ali, pošto kod nas danas nema ljudi koji bi bili u stanju da prate ovaj tok, da ga analiziraju, da ga objašnjavaju, moraju slikari i vajari sami, sredstvima koja nisu njihova da odgovaraju i objašnjavaju nešto što je moguće sagledati i osetiti, istina, samo onda ako se zna gledati bez predrasuda, ako se oko navikne i nauči da gleda. Pitanja koja današnji stvaraoci dobijaju od

O. davičo NASTAVLJANJE

KAO UDARCI
ODVOJENIZNACI BESKPAJA
NA ŠIPKI SMISLA

KAO VOJNICI
SMRĆU NJUŠKANO LIŠĆE
ZBUNJENO VETROM

KAO PORUKA
NOĆ S MASKOM DANA KAPLJE
NIZ OLUK CRNO NA ZRELO

KAO LJUBAV
PONEKAD BELO ZNAČIM
U TEBI ILI SANJAM

MARK SAGAL: Autoportret sa čašom vina

ljudi, bila bi normalna da nisu postavljena tonom koji je pun samopouzdanja i superiornog zadovoljstva, zbog shvatanja starih oblika, ironije i omalovažavanja koja su plod sladunjavih predrasuda, napabircenih nekoliko, naizgled dovoljnih, ali ipak preživelih i zaostalih oblika. Zbog toga se želi da se za desetak pa i manje minuta dozna, ono što je umetnik godinama, pa i kroz ceo život otkriva i što se vekovima razvijalo. To samozadovoljstvo i samopouzdanje u stare, a još vaspitanjem pa i društvom iskrivljene oblike, stvara mrtilo koje je osnovna prepreka razvitku, to je sprečavanje težnje da se sazna nešto neotkriveno, nedostignuto, da se unesu nove izmenjene harmonije u čovekov život.

Stvaralac ne može na ovo obraćati pažnju, jer je stalno obuzet težnjom da traži, pripremanjem i jačanjem svoga organizma, koji mora imati snage pri prelaženju prepreka, pri otkrivanju tokova prirode. Stvaranje nije njegova privatna stvar. To je (Nastavak na drugoj strani)

